Beskrivelser: Smagsbeskrivelser

Forfattere: Cathrine Terkelsen
Faglige temaer: Skriveøvelser, Æbler
Kompetenceområder: Fremstilling



Introduktion:
Med denne aktivitet lægges der op til, at eleverne skriver beskrivende tekster, hvori de indfanger og beskriver smagen af en frugt. Gennem skriveprocessen og den sanselige smagsoplevelse skal eleverne blive bevidste om, hvordan man kan beskrive genstande med et nuanceret sprogbrug og træne tillægsord i sammenhæng med smag. Efterfølgende skal eleverne bruge deres viden om sanserne til at beskrive andre objekter på skolen.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

1 Aktiver elevernes forforståelse ved at spørge dem, *hvordan man smager?*

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Fortæl eleverne, at man faktisk smager med alle sine sanser; både smagssansen i munden, synssansen, lugtesansen, høresansen samt følesansen på hænder og i munden. Se plakaten.

(Læs mere under uddybende).

Gennemgå fælles sanserne med udgangspunkt i et jordbær eller et andet stykke frugt.

Forslag til dialogoplæg:

Hvilke sanser er det nu, vi har?

Når man spiser, så bruger man faktisk alle sine sanser til at smage med. Det tænker man måske ikke lige så meget over til daglig, men når vi skal smage på noget mad, så smager vi faktisk allerede på det, inden det kommer ind i munden. *Hvordan gør vi mon det?*

Hvilke ord kunne man beskrive jordbærret her med, når man bruger sin synssans?

Synssansen kan altså fortælle os noget om madens farver, og om maden ser frisk ud. *Hvordan ville jordbærret have set ud, hvis det ikke var friskt?*

Synssansen kan altså bl.a. fortælle os noget om madens farver, former, linjer og friskhed.

Hvilke ord kan man bruge til at beskrive, hvordan et jordbær føles, når man føler det med følesansen på hænderne? (Gennemgå alle sanserne).

2 Del kopiark 1 ud til hver elev og introducer opgaven:

Fortæl eleverne, at nu skal bruge alle deres sanser og sanse en frugt, som de selv vælger. Mens de sanser, skal de skrive en beskrivelse af frugten, hvor de indfanger alle de smagsindtryk, de får med de 5 sanser.

3 Bed eleverne om at vælge et stykke frugt.

4 Sæt eleverne i gang med at sanse, smage og skrive.

Opfordr evt. eleverne til at blive inspireret af smagsordene på plakaten.

5 Inddel eleverne i par og lad dem læse deres beskrivelse højt for hinanden

6 Bed parrene om i fællesskab at identificere tillægsord i begge tekster. Med en farve/tusch skal de understrege alle de anvendte tillægsord.

Bed efterfølgende eleverne om at diskutere i deres par, hvilken virkning tillægsordene har for

	deres tekst.
7	Opfordr eleverne til i fremtiden at tænke over, hvor vigtig alle sanserne er, og hvordan de bruger sanserne, når de spiser. Når de fx næste gang sætter tænderne i havregryn, kan de overveje, hvordan den samlede smagsoplevelse ville være, hvis mælken var blå (men i øvrigt uændrede på alle andre parametre).
8	Bed eleverne om at kaste et blik på de smagsudtryk, som de har anvendt til at beskrive smagen af deres frugt med og sammenligne disse med ordene på plakaten (plakat). *Har eleverne brugt nogle ord, som ikke er nævnt på plakaten?* Supplér jeres plakat med disse ord.
9	Diskuter i plenum, hvilke øvrige oplevelser, I bruger jeres sanser. Lad eleverne komme med konkrete eksempler.
10	Reflekter i plenum over, hvad den viden om sanserne og om den beskrivende teksttype kan bruges til. Forslag til dialogoplæg: *Hvad kan beskrivelser bruges til?* *Hvad kan I bruge jeres viden til i andre sammenhænge?* *Hvordan kan vi anvende vores viden om sanserne i andre sammenhænge?*
11	Bed eleverne om at gå en tur på skolens område sammen med deres makker. De skal finde 2 forskellige objekter, som de hver især forsøger at beskriver så nuanceret som muligt ud fra den viden, som de har fået om sanserne. Det kan eksempelvis beskrive et redskab på legepladsen, et faglokale, en bog på biblioteket, et bord eller andet.
12	Præsenter beskrivelserne i plenum og diskuter med eleverne, om skriveopgaverne har fået dem til at få øje på noget, som de ellers aldrig har tænkt så meget over før.

Forberedelser

Indkøb ét stykke frugt til hver elev (æbler, pærer, bananer, gulerødder, klementiner, blommer eller andet)
Eleverne kan også tage udgangspunkt i et stykke frugt/grønt eller øvrige smagsobjekter fra deres madpakke.

Medbring et ekstra stykke frugt, som kan bruges i introduktionen til skriveopgaven. Dette skal helst være et andet stykke frugt end dem, eleverne skal tage udgangspunkt i.

Print kopiark 1 til hver elev.

Print plakat 1 og plakat 2.

Læringsmål

I denne aktivitet sigtes mod følgende **læringsmål** og **tegn på læring:**

Læringsmål:

- at du kan sætte ord på sanseindtryk, som du får af de 5 sanser
- at du kan skrive en beskrivelse af en frugt
- at du kan beskrive, hvad der kendetegner den beskrivende fremstillingsform

Tegn på læring:

- eleverne kan redegøre for, hvilke sansemæssige indtryk, smagsoplevelsen har givet
- eleverne skriver en beskrivelse af deres frugt i nutid
- eleverne kan karakterisere kendetegn for den beskrivende teksttype og bruge disse i egen tekst

Fra Fælles mål sigtes mod i hvert fald følgende færdigheds-og vidensmål

Fremstilling efter 4. klasse

- Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer
- Eleven kan give respons på teksters genre og struktur
- Eleven har viden om teksters genre og struktur

Uddybende

I denne aktivitet lægges der op til, at eleverne bliver mere bevidste om, hvordan man via sine sanser kan beskrive gentande mere nuanceret. Som udgangspunkt for dette skal én konkret smagsoplevelse skærpe elevernes sanselige opmærksomhed, og herigennem få dem til at knytte adskillige sproglige udtryk til de forskellige sanseindtryk, som de får med synssansen, følesansen, lugtesansen, høresansen og smagssansen.

Smag kan være er eksemplarisk til at skærpe elevernes sanselige opmærksomhed, idet smag er en

multisensorisk oplevelse - og måske endda den mest multisensoriske oplevelse, som vi mennesker møder i livet.

Derfor kan smagsoplevelser inddrages for at gøre eleverne opmærksomme på, hvordan fortolkninger af oplevelser altid er en helhedsopfattelse af samspillet mellem forskellige delelementer og dimensioner.

Den sanselige opmærksomhed skal medvirke til at åbne elevernes øjne for, hvordan man kan beskrive objekter og fænomener mere nuanceret og dermed skrive en tekst, som bliver mere interessant og levende.

Se denne korte video som omhandler, at vi smager med alle sanser.

Kopiark

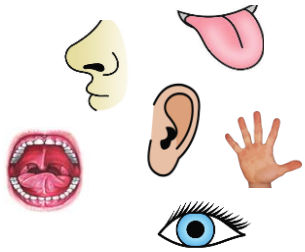
Kopiark:
Kopiark 1
Vi smager med alle sanser - plakat 1.pdf

Plakat - Beskriv maden med alle sanser.pdf

SMAG for LIVET

Beskrivelse af en smagsoplevelse

Indfang smagsoplevelsen af din frugt i en smagsbeskrivelse.

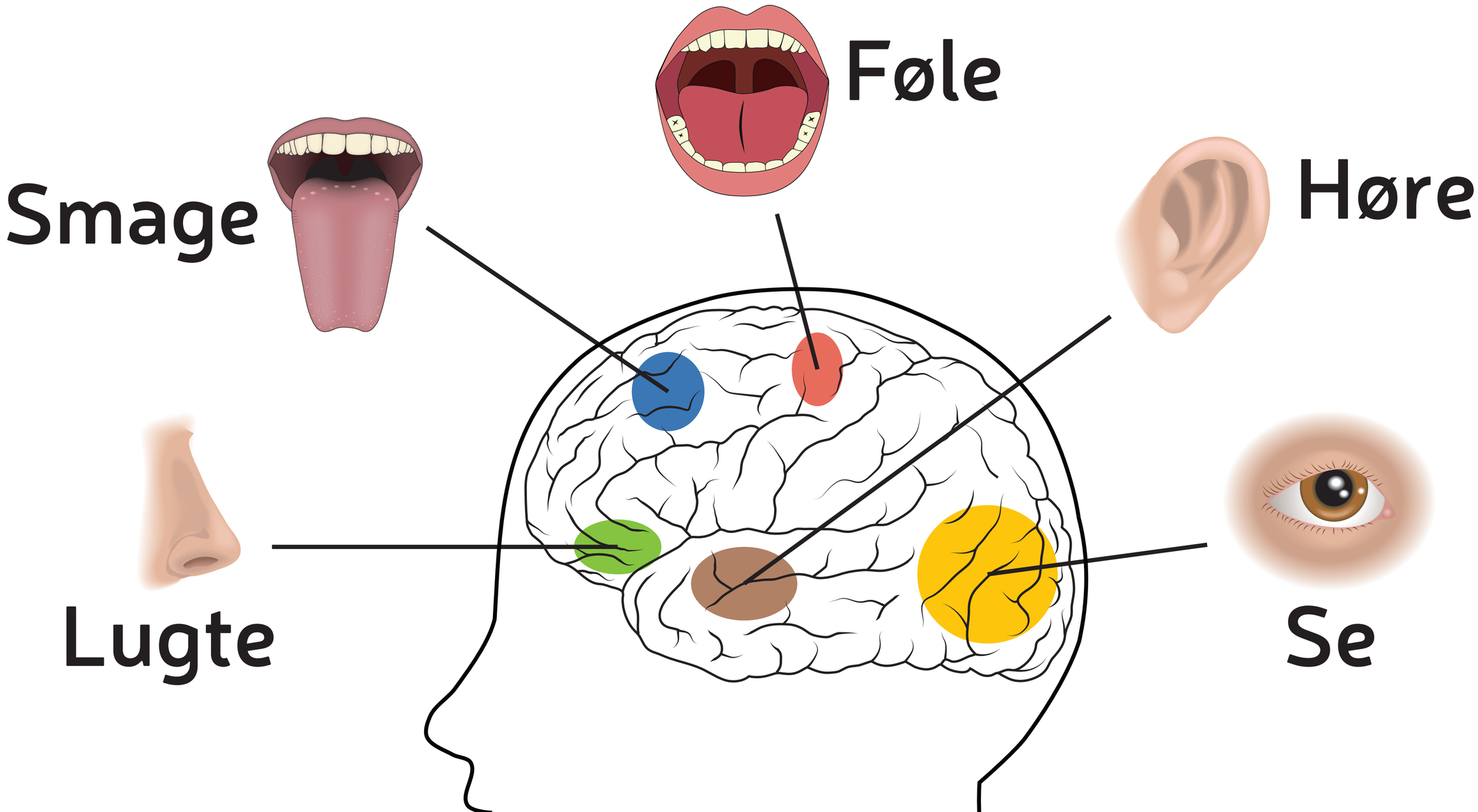


NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

SMAG for LIVET

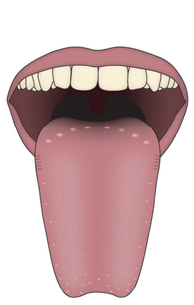
NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Vi smager med alle sanser





en billion lugte erindringer



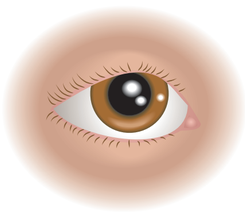
sur
sød
salt
bitter
umami



mundfølelse



knas
knæk
smask



farver
former
forventninger

Lær mere på **www.smagforlivet.dk**

SMAG for LIVET

Prøv at beskrive maden med alle sanser

Inden du smager på maden i munden



Brug din synssans

Beskriv hvad du ser? (farver, former, linjer, friskhed…)



Brug din følesans

Brug dine hænder til at føle og mærke på maden. Hvordan føles maden?



Brug din lugtesans

Beskriv, hvad duften får dig til at tænke på - minder duften dig om noget?

Når du smager på maden i munden



Brug din høresans

Beskriv den lyd der kommer, når du tager en bid. Hvad fortæller lyden dig?
Siger det f.eks. et knæk, som fortæller dig, at den er sprød?



Brug din følesans

Tag en bid og beskriv madens tekstur og mundfølelsen. Føles maden glat, saftig, knasende, luftig…?

glat	*ru*	*blød*	*hård*	*saftig*	*tør*
melet	*klistret*	*fast*	*sprødt*	*klumpet*	
sej	*slimet*	*knasende*	*snerpende*	*tykt*	*luftigt*
varm	*kold*				



Brug din smagssans

Beskriv, hvilke grundsmage du kan smage.

salt	*sødt*	*surt*	*bittert*	*umami*